

Başkale'nin Tarihçesi:

Başkale Urartular zamanında “Adamma” olarak adlandırılan bir yerleşme yeri idi. Ermeniler buraya Adamakert ismini vermişlerdir. Sonraları Romalılar ve Partlar arasında sınır bölgesi olan Başkale, M.S. 3. yüzyılda Sasaniler'in, 6. yüzyılda Bizanslılar'ın eline geçti. 645'te ki Arap işgalinden sonra da yerel Ermeni beylerinin yönetiminde kaldı. 1100'lerde kurulan Sökmenliler'e bağlandı. 1245'te Moğol saldırısına uğrayan yöre kısa sürede yerel beylerin yönetiminde kaldıktan sonra 1386'da Timur'un ardından Karakoyunlular'ın 16. yüzyıl başlarında Safeviler'in egemenliğine girdi. Başkale yöresinin kesin olarak Osmanlı devletine bağlanması Kanuni Sultan Süleyman döneminde 16. Yüzyıl ortalarına rastlar. Eskiden Kotur-Elbak adıyla anılan yöre 19. Yüzyıl sonlarında Van vilayetinin Hakkâri sancağına bağlı Elbak kazasının sınırları içinde idi. Kazanın adı Cumhuriyet döneminde Başkale olarak değiştirildi.

Başkale Coğrafyası:

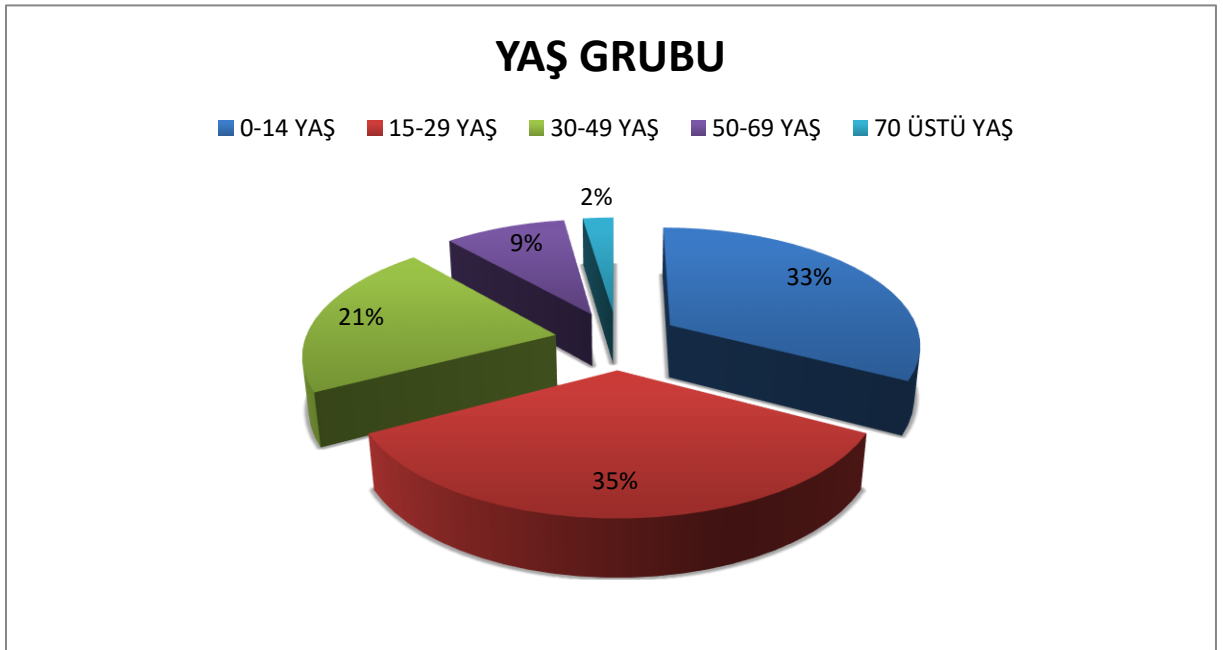
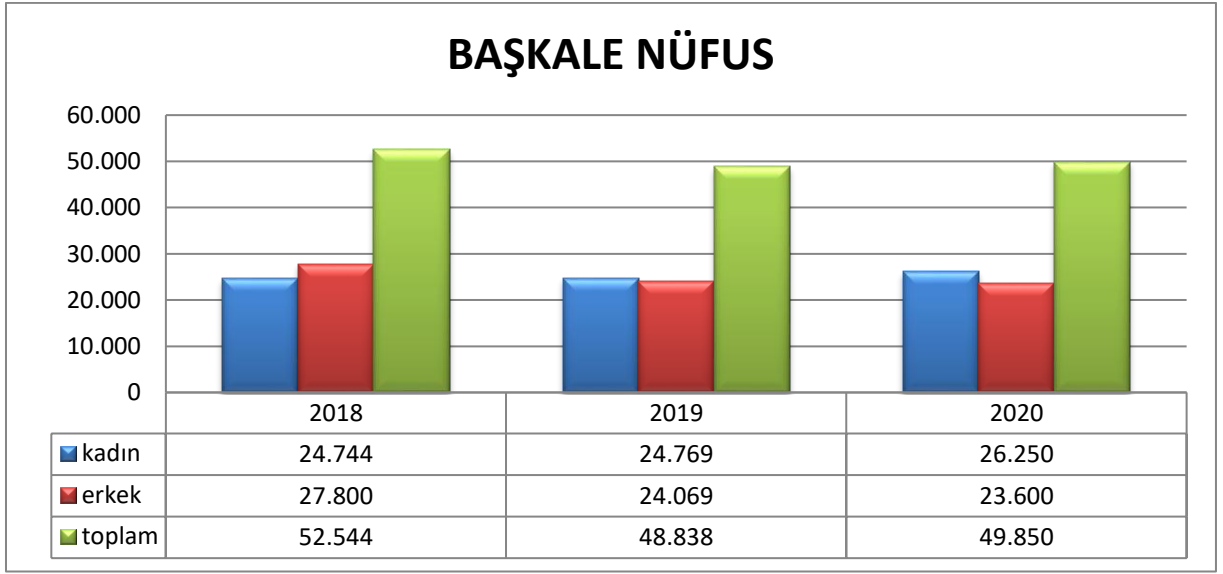
Yüzölçümü 2599 km², denizden yüksekliği 2400m, ortalama karla kaplı gün sayısı 140 gün, ortalama sıcaklığı 5,8° C'dir. Van'a uzaklığı 120 km olan Başkale Van'ın güneydoğusunda yer alır. İspiriz dağı eteklerinde kurulmuştur. Kuzeyinde Van'a bağlı Özalp, doğusunda Türk-İran sınırı, güneyinde Hakkari'ye bağlı Yüksekova, batısında ise Van'a bağlı Gürpınar ilçesi bulunmaktadır. Van ilinin güneydoğusunda yer alan ilçe toprakları çok dağlık ve engebelidir. Kuzey-güney doğrultulu yüksek dağ dizileri arasındaki bir vadiden oluşur. Doğu kesimi Yiğit dağı olarak bilinen Havaril Dağı(3604 m) batı kesimini Başkale Dağı adıyla anılan İspiriz Dağı (3668 m), güneybatı kesiminde Gökdağ (3604 m) engebelindedir. Dicle Nehri'nin en büyük kollarından olan Büyük Zap Suyu, Havaril Dağı ile doruğu ilçe sınırları dışında kalan Mengene Dağı yamaçlarından doğan suların birleşmesiyle oluşur.

Başkale Nüfus Yapısı:

Başkale nüfusu 2020 yılında 52.544 kişi olarak hesaplanmıştır. Toplam nüfusun %52'si erkek, %48'i kadındır.

Başkale	Erkek	Kadın	Toplam
Nüfus	26.250	23.600	49.850
Oran (%)	52	48	100

Kaynak: TÜİK 2019

Genç nüfusun yüksek olduğu ilçede 30 yaş altı nüfus toplam nüfusun %68'ine denk gelmektedir. 2019 yılına oranla Başkale nüfusu artış yaşamıştır.

Başkale'de Eğitim:

Başkale Milli Eğitim Müdürlüğü verilerine göre, ilçe ve köylerde toplam **114** okul, **463** derslik bulunmaktadır. İlçenin **18.461** öğrencisi bulunmakta **756** öğretmen görev yapmaktadır. Derslik başına düşen öğrenci sayısı ilköğretimde **42**, ortaöğretimde **27**, mesleki eğitim de **29**'dur. Milli Eğitimi bağlı okulların dışında ilçe de Yüzüncü Yıl Üniversitesine bağlı bir de yüksekokul bulunmaktadır.¹

İlçe Turizmi:

İlçe turizm bakımından zengindir. Türkiye'de 2 farklı yerde bulunan ve dünya

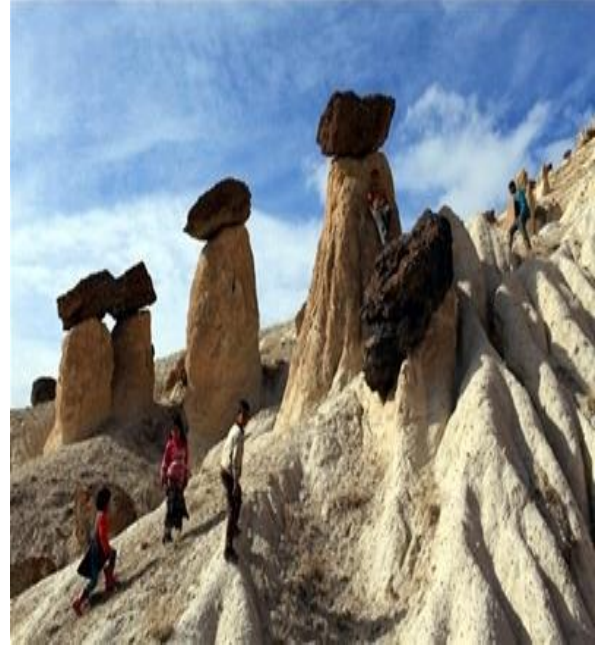

harikaları arasına giren Peribacaları ve Travertenler bu küçük ilçede de bulunmaktadır. Duyulmamasının nedeni ise bakımsızlık ve duyarsızlık denilebilir. Bu tür yerleri görebilmek için ayrı ayrı iki farklı yer gezmek yerine Başkale'de birbirine yaklaşık 60 km uzaklıkta bulunan

peribacalarını ve travertenleri görmek mümkündür. İlçede geçmişe tanıklık eden tarihi yapılar da bulunmaktadır.²

¹ Başkale İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, 2020

² Başkale Kaymakamlığı, 2020

Başkale Ekonomisi:

Başkale ilçesi halkının ana geçim kaynağı hayvan yetiştiriciliğidir. Özellikle küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yaygındır. Gerek iç gerek dış pazarlara canlı hayvan satılır. Bitkisel üretim iklim şartları nedeniyle gelişmemiştir. İran ile sınır komşusu olması sınır ticaretini de geliştirmiştir. İlçe merkezinde küçük çapta ticari faaliyetler yapılmaktadır.

Başkale' de Tarım ve Hayvancılık:

İlçe nüfusunun büyük bir çoğunluğu hayvancılık yapmaktadır. Bunun yanında bazı tarımsal faaliyetler de vardır. Ancak bu faaliyetler daha çok geçimlik ekonomi kapsamında yapılmaktadır.

Tarım:

İlçe coğrafi yapısı ve ikliminden dolayı tarım yapmaya pek müsait değildir. Yine de belde ve köylerde küçük çaplı genelde aile içinde tüketilmek için kullanılan tarım faaliyetleri görülür.

Toplam Alan	Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Alanı	Nadas Alanı	Meyveler, İçecek Ve Baharat Bitkilerinin Alanı	Sebze Bahçeleri Alanı
400.257	321.583	78.340	334	0
Dekar	Dekar	Dekar	Dekar	Dekar

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

İlçenin **400.257** dekar alanı tarım alanıdır. Toplam alanın **321.583** dekar alanında tahıl ve bitkisel ürünler ekilmektedir. **78.340 dekar** alan ise nadasa bırakılmaktadır. Meyve alanı ilçenin **334** dekarlık alanını kapsamaktadır.

İlçede 2020 yılında tarımsal üretim verilerine göre;³

Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler Üretimi:

Ürün Adı	Ekilen Alan (Dekar)	Hasat Edilen Alan (Dekar)	Verim (Kg/Dekar)	Üretim (Ton)
Buğday	76.960	72.920	140	10.238
Arpa	29.418	27.186	166	4.515
Nohut (Kuru)	205	205	93	19
Yonca	150.000	136.000	2.000	272.000
Korunga	65.000	53.000	1.300	68.900
Toplam	321.583	289.311	3.699	355.672

Meyve Üretimi:

Ürün Adı	Toplu Meyve Alanı (Dekar)	Meyve Veren Ağaç Sayısı	Meyve Vermeyen Ağaç Sayısı	Verim (Kg/Meyve Veren A.S)	Üretim (Ton)
Elma Golden	278	1405	2.848	20	28
Armut	56	956	300	18	17

Tarımsal alet ve makine kullanımında Başkale İlçesinde;⁴

³ Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı 2020

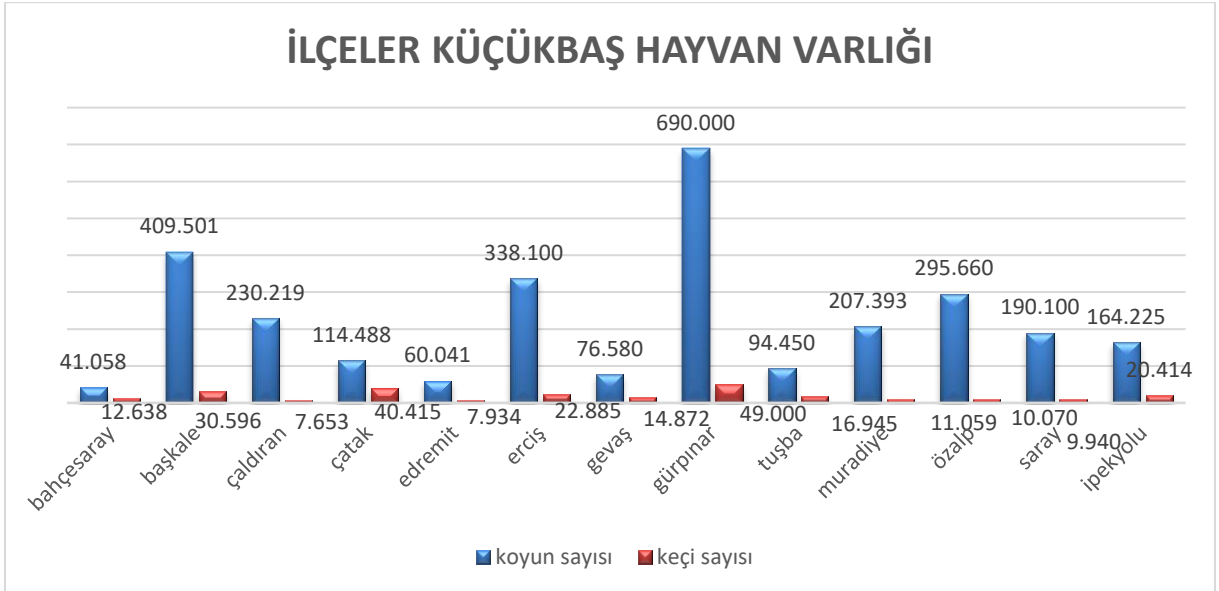
- 347 traktör
- 3 biçerdöver
- 1827 Diğer Alet ve Makineler

Hayvancılık:

İlçenin temel geçim kaynağı hayvancılıktır. Küçükbaş hayvancılık daha çok gelişmiştir. Gerek iç gerek dış pazara hayvan satışı yapılmaktadır. Hayvansal ürünlerden süt, peynir, yoğurt elde edilir. Üretilen ürünler daha çok geçimlik ekonomide kullanılır.

Büyükbaş (Baş)	Koyun Sayısı (Baş)	Keçi Sayısı (Baş)	Süt Üretimi (Ton)	Bal Üretimi (Ton)
15.196	409.501	30.596	38.194	24

Küçükbaş hayvan sayısı bakımından ilçe önemli bir yerdedir. İlçede 2020 verilerine göre **409.501** koyun, **30.596** keçi bulunmaktadır. Büyükbaş hayvan sayısı ise **15.196** olarak tespit edilmiştir. Yılda ortalama **38.194** ton süt üretimi yapılmıştır.⁵

⁴ TÜİK, Tarımsal Alet Kullanımı, 2019

⁵ TÜİK, Hayvancılık İstatistikleri, 2020

Başkale'de Öne Çıkanlar:

- ✓ Küçükbaş ve büyükbaş hayvan potansiyeli,
- ✓ İran'a sınır komşusu olması,
- ✓ Sınır ticaret faaliyetleri,
- ✓ Bakliyat ve tahıl ürünleri miktarı,
- ✓ Peribacaları ve travertenler,

Başkale'ye Yatırım Alanları:

- ✓ Hayvancılık ile ilgili tüm yatırımlar,
- ✓ Turizm yatırımları,
- ✓ Sınır ticareti ile ilgili yatırımlar,
- ✓ İlçenin sınıra yakın olması nedeniyle sanayi işletmeleri ile ilgili tüm yatırımlar,
- ✓ Tarımsal ürünler ile ilgili yatırımlar,

Başkale'de Yapılması Gerekenler:

- ✓ İl merkezine ve sınır kapılarına olan ulaşımın iyileştirilmesi,
- ✓ Mevcut küçükbaş ve büyükbaş hayvan potansiyelinin korunması ve sayılarının artırılması için modern çalışmaların yapılması,
- ✓ Hayvan üreticilerine gerekli eğitimin verilmesi,
- ✓ Hayvan yetiştiricilerine gerekli devlet desteğinin sağlanması,
- ✓ Canlı hayvan satışının yapılması için modern bir alanın yapılması,
- ✓ Modern kombine et tesislerinin kurulması,
- ✓ Küçük sanayi sitesinin kurulması,
- ✓ Hayvansal ürünlerin işlenmesi ve pazara sunulması için modern tesislerin kurulması,
- ✓ Hayvan yetiştiricilerinin hakların korunması için birlik ve dernek oluşturulması,
- ✓ Sivil toplum kuruluşlarının kurulmasına önem verilmesi, (Ticaret Odası, Şoförler Odası, Hayvan Üreticileri Birliği vb.)

- ✓ Mevcut turizm alanlarının tanıtımının iyi yapılması ve kış turizm potansiyelinin kullanılması için kayak merkezlerinin açılması,
- ✓ İlçeden göçü engelleyecek gerekli ekonomik açılımların yapılması.